

OUT OF PRINT

Bert Bakker

WENKEN VOOR DE JONGSTE DAG

Het was hartje Koude Oorlog, november 1961, toen Harry Mulisch het pamflet 'Wenken voor de bescherming van uw gezin en uzelf, tijdens de jongste dag' schreef, en liet uitgeven door de Bezige Bij.

Een kolderiek miniboekje van 31 bladzijden, door twee nietjes bij elkaar gehouden. Eerder datzelfde jaar had het ministerie van Binnenlandse Zaken in samenwerking met de dienst Bescherming Bevolking huis aan huis folders laten verspreiden met aanwijzingen voor wat te doen bij een atoomaanval. Er werd aan risk management op nationaal niveau gedaan.

Maar Mulisch steekt er de draak mee. Hij neemt de Statenbijbel-tekst uit de Openbaringen van Johannes 5 tot en met 9 en haalt aan: "Zalig is hij die leest (...) de woorden dezer profetie (...) want de tijd is nabij."

Dan bespreekt hij alles wat daar verder staat alsof het elk moment letterlijk kan gaan gebeuren. Op een bijna lollige toon die doet denken aan Godfried Bomans, legt hij uit wat een goede huisvader het best kan doen als hij wil zorgen dat hij en zijn gezin tot de 144.000 mensen ho-

ren die volgens de Openbaringen zullen worden gespaard. "Denk er vooral aan: naar de tv kijken."

Verderop gaat het over de sprinkhanen zo groot als paarden, die zullen komen. Mocht er één zijn kop door het raam steken, dan adviseert hij: te zorgen een ijzeren staaf, gebonden aan een bezemsteel bij de hand te hebben. "Bijvoorbeeld een kachelpook. Deze staaf verhit u roodgloeiend in een oven. Zodra u nu het hoofd van de sprinkhaan (..) ziet opdagen, drukt u hem met alle macht de staaf tussen de ogen." En zo kabbelt de tekst verder, als een handleiding voor het snoeien van rozen.

Zoals gezegd: melig en studentikoos. Maar ook gedurfd in een tijd waarin een Derde Wereldoorlog concreet werd verwacht. Bovendien: een flink deel van de

bevolking was er nog helemaal niet aan gewend zo te spreken over 'De Jongste Dag': de Dag des Oordeels. Zeker voor protestants Nederland was dat pure blasfemie.

Maar nu leest Mulisch' persiflage als een verademing. Jaloersmakend bijna. Kom nu eens om een tekst die de spot drijft met al die dingen die we nu zo gretig aangrijpen als tekens dat het einde der tijden nadert: de financiële crisis (die ernstiger zou worden dan die van de jaren dertig...), de opwarming van de aarde, ebola, IS. Iedereen lijkt instinctief te voelen dat relativiseren politiek uiterst incorrect is.

Toch komt ook Mulisch op de achterzijde van zijn 'folder' ineens nog onverwacht ernstig terug. Onder 'Moraal' schrijft hij: 'Deze Uitval is gericht op de (...) funeste insinuaties van de 'Bescherming Bevolking' als zou er een redelijke mogelijkheid zijn een volgende oorlog te overleven.'

Kortom: paniek is beter dan geruststellen. Jammer dat de grote schrijver niet meer meemaakt hoezeer hij vandaag zijn zin krijgt.